

Cirkulärnr: 1996:99

Diariernr: 1996/1826

Nyckelord: prop. 1995/96:207, prop. 1995/96:222, arbetsmarknads-
politik, sysselsättning, åtgärder, vuxenutbildning, nä-
ringspolitik, tillväxt, hållbar utveckling, finansierings-
principen

Handläggare: Lars-Gösta Andréen, Johan Carlström
Britta Hagberg, Håkan Hellstrand
Karin Skilje, Ove Svedman
Mats Söderberg, Bengt Westman

Sektion/Enhet: Sektionerna för finans, förhandling, Plan o Miljö, Reg-
ional- o Näringspolitik, Skola o Barnomsorg

Datum: 1996-06-17

Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Ansvariga för arbetsmarknadspolitiska åtgärder
Gymnasieskola
Komvux

Rubrik: Regeringens strategi och förslag till åtgärder för att hal-
vera den öppna arbetslösheten

Nyckelord: prop. 1995/96:207, prop. 1995/96:222, arbetsmarknadspolitik, sysselsättning, åtgärder, vuxenutbildning, näringspolitik, tillväxt, hållbar utveckling, finansieringsprincipen

Sektionerna för Finans, Förhandling, Plan o Miljö,
Regional- o Näringspolitik, Skola o Barnomsorg
Lars-Gösta Andréen, Johan Carlström
Britta Hagberg, Håkan Hellstrand
Karin Skilje, Ove Svedman
Mats Söderberg, Bengt Westman, EJ

1996-06-17

Regeringens strategi och förslag till åtgärder för att halvera den öppna arbetslösheten

Regeringen presenterar en strategi och förslag till åtgärder inom fem områden för att halvera den öppna arbetslösheten till fyra procent år 2000 (Regeringens propositioner 1995/96:207, 1995/96:222): *utbildning, regional och lokal mobilisering, reformering av arbetsmarknadspolitiken, stimulans av företagen och framtidssatsningar*. Det krävs en nationell kraftsamling för att klara målet skriver regeringen. I detta cirkulär tar vi upp de förslag som vi bedömer är viktigast ur ett kommunalt perspektiv eller där kommunerna förväntas ta ett ansvar.

Vuxenutbildning

Regeringsförslag och riksdagsbeslut

Riksdagen har med anledning av den s.k. vårpropositionen (1995/96:150) beslutat om ytterligare platser i Komvux för höstterminen 1996. I den propositionen aviserade regeringen också en utbildningssatsning under fem år, fullt utbyggd från och med höstterminen 1997. Regeringen återkommer nu i proposition 222 om denna satsning vad avser syfte målgrupp, planering och genomförande. Vad gäller finansieringen avser regeringen att komma igen i budgetpropositionen för 1997. Utbildningssatsningen ska efter sekelskiftet avlösas av ett nytt vuxenutbildningssystem.

De 100 000 nya utbildningsplatserna

Ökningen 100 000 platser, "den särskilda utbildningssatsningen", är ett mått i relation till de platser som *reguljärt* funnits i kommunernas vuxenutbild-

ning, de som idag uteslutande finansieras med kommunala medel. Utöver dessa reguljära platser finns sedan några år tillfälliga utbildningsplatser som finansierats med riktade arbetsmarknadspolitiska medel (22 800 kr respektive 30 000 kr per årsstudieplats). Dessa medel har anvisats budgetår för budgetår men de platser som nu aviseras kommer att finnas kvar under åtminstone en femårsperiod.

Vad gäller merparten av dessa platser, drygt 85 000, ges kommunerna ansvaret, 10 000 förfogas av folkbildningen och 4 500 (ht 1998) för försöksverksamhet med kvalificerad yrkesutbildning.

Insats/år:	1995/96	ht 1996	1997
	<i>a)</i>	<i>b)</i>	<i>b)</i>
<i>Gymnasieskolan, specialkurser motsv. ett tredje gymnasieår</i>	16 000		
<i>Komvux, motsv. ett tredje gymnasieår</i>	17 000		
<i>Gymnasial Komvux</i>	24 000	56 300	
<i>Basår för Na/Te högskoleutbildning i Komvux</i>	1 500	4 000	
Summa	58 500	60 300	86 300
Kvalificerad yrkesutbildning		3 300	3 700
Folkbildningen	10 000	10 000	10 000
Totalt	68 500	73 600	100 000

För fortsättningen av perioden gäller följande antal platser:

Insats/år	1998	1999
	<i>b)</i>	<i>b)</i>
Komvux inkl. basår	85 500	87 500
Kvalificerad yrkesutbildning	4 500	2 500
Folkbildningen	10 000	10 000
Totalt	100 000	100 000

a) Prop 1994/95:100

b) Prop 1995/96:150

Härutöver anges i vårpropositionen permanenta platser i *högskolan* enligt följande: ht 1997: 15 000, ht 1998: 25 000, och ht 1999: 30 000 årsplatser.

Finansiering

För *höstterminen 1996* anges ett enhetligt bidrag med 28 100 kr per helårsplats i Komvux.

För finansieringen av den *fortsatta satsningen* avser regeringen att återkomma i budgetpropositionen för 1997. Som förutsättning för att kommunen får bi-

drag ska gälla att verksamheten anordnas utöver den gymnasiala vuxenutbildning som bedrivs med kommunala medel. Staten ställer som villkor att den senare komvuxutbildningen inte minskas. Skolverket avses få i uppgift att fastställa en basnivå för den kommunalt finansierade vuxenutbildningen, baserad på de senare årens komvuxverksamhet som inte får underskridas för att fullt bidrag ska utgå till kommunen för tillkommande satsning. En delegation ska få regeringens uppdrag att under ett inledningskede fördela medlen och följa verksamheten. Regeringen kommer att ange vissa grundläggande mål för medelsfördelningen.

Målgrupp och omfattning

Målgrupp för den särskilda vuxenutbildningssatsningen är primärt vuxna arbetslösa som helt eller delvis saknar treårig gymnasiekompetens. Därutöver ska satsningen också vända sig till anställda som helt eller delvis saknar denna kompetens. Övriga vuxna får delta i mån av plats.

I det kommunala ansvaret för satsningen på ett kunskapslyft ingår:

- Planering och anordnande eller upphandling av utbildning, organisation.
- Inventering av kommunmedborgarnas utbildningsbehov och önskemål.
- Inventering av den lokala arbetsmarknadens utbildnings- och kompetensbehov.
- Information och uppsökande verksamhet för målgruppen.
- Individuell studievägledning och upprättande av individuella studieplaner.
- Lokal uppföljning och utvärdering av utbildningssatsningen.

I ansökan förväntas kommunen ange hur den vill lägga upp detta arbete. Regeringen räknar med att praktiskt taget alla landets kommuner själva, eller i samverkan med andra, deltar i utbildningssatsningen. Varje kommun ska enligt skollagen informera om möjligheterna till gymnasial utbildning och verka för att vuxna deltar i sådan utbildning. Undervisningen genomförs inom ramen för det gällande regelsystemet för gymnasial vuxenutbildning eller för annan vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Genomförande

Kommunerna ska ha frihet att välja den organisation och utnyttja de utbildningsanordnare som är effektivast och som bäst svarar mot målgruppens behov och lokala förutsättningar. Avsikten är således inte att kommunerna med nödvändighet själva ska arrangera all den verksamhet som genomförs. Köp av utbildningar/utbildningsmoment hos andra anordnade eller i form av att kommunen köper folkhögskoleutbildning för sina invånare är möjlig. Alla anordnare ska dock följa de regler som gäller för Komvux, t.ex. fastställda kursplaner och betygskriterier. Utfärdande av själva betygskriterier betraktas som myndighetsutövning och måste således ligga kvar inom kommunens ansvarsområde, dvs. av för området ansvarig rektor i kommu-

nen. Kommunerna har också skyldighet att genomföra prövning för dem som vill skaffa sig formellt betyg utan att ha genomgått en kurs. De som vill ha betyg har rätt att genomgå *prövning* för aktuell kurs. Det kan ske vid Komvux eller gymnasieskola och ska inom ramen för vuxenutbildningssatsningen kunna ske avgiftsfritt.

Flera kommuner kan ha samverkansavtal. En kommun kan genom interkommunal ersättning bekosta vuxenutbildningssatsningen för sina invånare i annan kommun.

Styrande för verksamheten ska vara den enskildes egna initiativ önskemål, behov och förutsättningar. För var och en ska en individuell studieplan göras upp och fortlöpande revideras.

Utbildningarnas utformning

De utbildningar som satsningen avser är gymnasial vuxenutbildning. Utbildning motsvarande gymnasieskolans *kärnämnen* ska prioriteras. Men även studier i *yrkesämnen* är tänkbara. Regeringen har för avsikt att införa möjligheten att lokalt dela upp omfattande kurser i yrkesämnena i mindre kurser. Lärlingsutbildning och arbetsplatsförlagd utbildning kan nu även komma i fråga för vuxna inom ramen för denna satsning.

Vidare kan inom ramen för de statliga medlen också, som ett led i en aktiv studievägledning, erbjudas *inledande kurser* (pröva-på-kurser eller orienteringskurser). Här finns möjlighet att ge exempelvis studieförbunden en roll i anordnandet. För sådana inledande kurser kommer normalt inte betyg att sättas.

Studiefinansiering

Arbetslösa personer mellan 25 och 55 år ges från *hösten 1997* möjlighet att under högst ett studieår studera på grundskole- eller gymnasieskolenivå med ett särskilt studiebidrag på a-kasse- eller KAS-nivå. Även anställda med minst fem års yrkesverksamhet i samma ålderskategori kan ges motsvarande möjlighet om avtal finns mellan lokala parter där arbetsgivaren åtar sig att bereda plats åt en långtidsarbetslös. I den mån antalet sökande överstiger den tillgängliga volymen resurser för studiestöd kommer ett urvalsförfarande mellan de sökande att ske utifrån behov av utbildning. Regeringen återkommer med preciseringar i budgetpropositionen för 1997.

För *hösten 1996* beräknades i vårpropositionen att för 12 500 av de tillkommande årsplatserna sker studiefinansiering via *studiemedel* medan för ytterligare 12 500 nya platser blir *vuxenstudiestödet* finansieringsform.

Samverkan

Liksom vad gäller exempelvis kommunernas ansvar för arbetslösa ungdomar erfordras en nära samverkan mellan kommunen, det lokala arbetslivet och arbetsförmedlingen. En viktig uppgift är därvid att finna nya former för upp-

sökande verksamhet. Datorteken bör kunna utnyttjas i satsningen, anger propositionen.

Arbetsmarknadspolitiken

Inom det arbetsmarknadspolitiska området föreslås en ny inriktning av den aktiva arbetsmarknadspolitiken, som innebär att denna ges dels tydligare mål, dels en ökad flexibilitet. Vidare föreslås att arbetslöshetsförsäkringens roll som en omställningsförsäkring vid arbetslöshet förstärks fr.o.m. den 1 januari 1997 och att dess ersättningsnivå höjs från 75 till 80 procent fr.o.m. den 1 januari 1998. Kostnaden för nivåhöjningen, 1,5 miljarder kronor, ska klaras genom regeländringar i arbetslöshetsförsäkringen, bl.a. förändringar i arbetsvillkoret och förvärvsbegreppet. Förslag rörande övriga delar av arbetsmarknadspolitiken – arbetstider, arbetsrätt, arbetsorganisation och arbetsmiljö – kommer regeringen att redovisa i andra sammanhang.

Kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken ska utvecklas. Det är kommunen tillsammans med den lokala arbetsförmedlingen som har kunskap och kompetens om de lokala förutsättningarna och kompetens för att hitta lösningar för den enskilde individen.

En hållbar försäkring vid arbetslöshet ska skapas, som ger trygghet vid omställning på arbetsmarknaden.

De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna ska samordnas till sin utformning.

Tydliga mål och förutsättningar för arbetsmarknadspolitiken

Arbetsmarknadsverket (AMV) och samverkansparterna på arbetsmarknaden – t.ex. kommunerna, som föreslås få en mer aktiv del i genomförandet av arbetsmarknadspolitiken – ska ges tydliga mål och förutsättningar.

Målen för den aktiva arbetsmarknadspolitiken och därmed de övergripande målen för AMV under budgetåret 1997 ska vara att hålla nere vakanstiderna för lediga platser, minska långtidsarbetslösheten och motverka långa tider utan reguljärt arbete.

Under budgetåret 1997 bör enligt regeringens bedömning minst 230 000 personer i genomsnitt per månad få utbildning eller sysselsättning genom konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

I regleringsbrevet för budgetåret 1997 kommer regeringen att bryta ned de övergripande målen för AMV i ett antal verksamhetsmål. Utgångspunkten är att dessa ska vara enkla, tydliga och uppföljningsbara samt kunna ställas i relation till arbetsmarknadsutvecklingen. Verksamhetsmålen och uppföljningen av dessa kommer också att anpassas till att regeringen i propositionen föreslår ett ökat kommunalt ansvar i genomförandet av de nationella arbetsmarknadspolitiska målen.

Regeringen avser att under Arbetsmarknadsdepartementet inrätta ett nytt institut, som – med start den 1 januari 1997 – får uppdrag att göra löpande utvärderingar inom arbetsmarknadspolitiken.

En stark nationell offentlig arbetsförmedling

Utgångspunkten för den aktiva arbetsmarknadspolitiken är i likhet med tidigare en stark nationell offentlig arbetsförmedling. Arbetsförmedlingarna stärks samtidigt som de centrala resurserna inom AMV reduceras.

Platsförmedlingens roll ska enligt regeringens uppfattning även framöver vara central. Den som kommer till arbetsförmedlingen som arbetssökande ska i första hand få kännedom om de lediga platserna och få hjälp med att snabbt finna ett lämpligt arbete. Arbetsförmedlingen kan nu få utökad utrymme att arbeta med platsförmedling genom att de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna samordnas och kommunernas roll i genomförandet tydliggörs.

Regeringen anser att ett mer aktivt samarbete med arbetsmarknadens parter och utökade företagskontakter särskilt med de mindre företagen är en förutsättning för att effektivisera arbetsförmedlingsverksamheten.

Individuella handlingsplaner för alla långtidsarbetslösa

I propositionen föreslås att individuella handlingsplaner i form av kontrakt upprättas mellan arbetsförmedling/arbetsmarknadsinstitut och den arbetssökande. I handlingsplanen, vars främsta mål ska vara att finna ett arbete, ska finnas en tydlig överenskommelse om respektive parts åtagande.

En individuell studieplan bör ingå som en del av handlingsplanen för en arbetslös som saknar gymnasieutbildning.

Arbetsförmedlingen/arbetsmarknadsinstitutet måste ytterligare utveckla nya samverkansformer med kommunernas studie- och yrkesvägledningar så att den sammanlagda kompetensen kommer den arbetssökande till del.

En stödform – aktivitetsstöd – vid individinriktade åtgärder

Individinriktade bidrag, som lämnas direkt till arbetslösa som deltar i viss aktivitet, lämnas i form av utbildningsbidrag vid bl.a. arbetsmarknadsutbildning, arbetsplatsintroduktion (API), deltagande i datortek och arbetslivsutveckling (ALU). Merparten av dessa bidragsformer är reglerade i egna lagar eller förordningar, trots att de huvudsakliga bestämmelserna är gemensamma för dem alla.

Regeringen föreslår nu att ett steg mot förenklade regler tas genom att reglerna för ersättning vid de individinriktade åtgärderna slås samman till en stödform – aktivitetsstöd – och att reglerna samlas i en förordning om aktivitetsstöd med giltighet fr.o.m. den 1 januari 1997.

Aktivitetsstödet bör enligt regeringen på samma sätt som i dag lämnas i form av utbildningsbidrag till den som deltar i en aktivitet som anvisas av arbetsförmedlingen/arbetsmarknadsinstitutet. Aktiviteten kan ha formen av arbetsmarknadsutbildning, praktik, arbetslivsutveckling eller starta-eget m.m. Ett beslut om aktivitetsstöd får i normalfallet omfatta högst sex månader.

Regeringen föreslår att ersättningen lämnas med samma belopp som den arbetslöse skulle ha fått från arbetslöshetskassa respektive KAS, dock lägst 230 kronor per dag.

En samordning av regler och flexibla åtgärder skapar förutsättningar för en starkare lokal förankring och individuella inriktningar.

Utökad lokal samverkan i arbetsmarknadspolitiken

Ansvar för att verkställa de arbetsmarknadspolitiska uppdragen fördelas på fler aktörer. Kommunerna får ett tydligare uppdrag i arbetet med att bekämpa arbetslösheten i och med att de får ett utökad ansvar i arbetsförmedlingsnämnderna. I propositionen föreslås nämligen att det bör finnas en arbetsförmedlingsnämnd i varje kommun och att ordföranden och majoriteten av ledamöterna i nämnden utses på förslag från kommunen. I nämnden ska finnas representanter för det lokala näringslivet och arbetstagarorganisationerna.

Regeringen skriver att den utgår ifrån att länsarbetsnämndernas styrelser ser en tillgång i de möjligheter som en utökad delegering till arbetsförmedlingsnämnderna kan ge i genomförandet av verksamheten. Ett utökad ansvar för arbetsförmedlingsnämnderna ökar påtagligt förutsättningarna för en lokal anpassning av verksamheten. Regeringen avser att göra en översyn i denna riktning i instruktionen för Arbetsmarknadsverket.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Offentliga tillfälliga arbeten för äldre

Regeringen anser, mot bakgrund av att kommunerna, landstingen och staten under flera år har tvingats dra ner på delar av sin verksamhet till följd av de sparåtgärder som ålagts dem, att det skulle vara en fördel om den kompetens de äldre arbetslösa besitter under en övergångsperiod kan komma till användning för att höja kvaliteten i den offentliga verksamheten och därmed också underlätta den pågående omstruktureringen.

Regeringens förslag innebär följande. Personer över 55 år som varit inskrivna på arbetsförmedlingen i 24 månader och längre och som uppbär arbetslöshetsersättning ska få möjlighet att delta i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som innebär offentliga tillfälliga arbeten inom kommunerna, landstingen och staten. Ersättningen till den arbetslöse ska motsvara arbetslöshetsersättningen.

Regeringen avsätter 150 miljoner kronor till kommunerna och landstingen för extra kostnader som uppkommer i samband med de offentliga tillfälliga arbetena. Dessa ska finnas under åren 1997 och 1998.

Regeringens förslag innebär att den offentliga sektorn på frivillig basis ska kunna erbjuda arbetsmarknadspolitiska program, det vill säga arbetsuppgifter inom kommunal och landstingsverksamhet samt inom staten för gruppen arbetslösa över 55 år. Arbetsuppgifterna ska också kunna utföras i kommu-

nalt finansierade privata och kooperativa alternativ till kommunalt/ landstingskommunalt driven verksamhet såsom t.ex. kooperativa daghem.

En särskild lag ska reglera att den som anvisas till ett offentligt tillfälligt arbete inte är att anse som arbetstagare. När det gäller arbetsmiljölagen ska dock individen betraktas som arbetstagare. Den enskildes försäkringsskydd följer de regler som gäller för personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Regeringen anser det angeläget att arbetsgivarna och berörda arbetstagarorganisationer träffar överenskommelse om vilka uppgifter som ska kunna utföras som offentliga tillfälliga arbeten. Utifrån detta ska de arbetsuppgifter som den enskilde ska kunna utföra i de offentliga tillfälliga arbetena syfta till att höja kvaliteten i verksamheten. Arbetsuppgifterna får dock inte undantränga ordinarie verksamhet, utan de ska vara ett nettotillskott. Därför ska arbetsgivaren med berörda arbetstagarorganisationer träffa överenskommelse om vilka uppgifter som ska utföras som offentliga tillfälliga arbeten och hur många personer som ska kunna omfattas av dessa.

Den som anvisas till ett offentligt tillfälligt arbete ska fortsätta söka arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen ska minst en gång per år ompröva beslutet om en anvisning till offentligt tillfälligt arbete.

Regeringen räknar med att upp till 40 000 personer i genomsnitt per månad kommer att omfattas av denna åtgärd under respektive budgetår.

Lokala arbetscenter för långtidsarbetslösa

Regeringen ser det som angeläget att arbetsförmedlingsnämnderna tar initiativ till att finna lokala former för att ta vara på de tillfälliga arbeten som finns på den lokala arbetsmarknaden. Enligt regeringens uppfattning finns det också skäl att lokalt pröva nya former där en kommersiell verksamhet för tillfälliga arbeten kan varvas med olika arbetsmarknadspolitiska program. En sådan form kan vara att t.ex. en facklig organisation, ett kooperativ eller kommunen etablerar ett lokalt arbetscenter som säljer utbildning eller praktikplats till arbetsförmedlingen för arbetslösa. Dess utbildnings- och praktikinslag kan t.ex. omfatta 75 procent av dagen. Övriga 25 procent av dagen är den enskilde ute på ett tillfälligt arbete och får då chansen att i en reell miljö få pröva på det han/hon har lärt sig i praktiken eller i utbildningen. Han/hon får samtidigt möjlighet att med kort varsel finnas tillgänglig för lokalsamhällets olika behov.

Det lokala arbetscentret säljer således tjänster, uppdrag och tar ansvar för att tillfälliga jobb blir utförda med kompetent arbetskraft till marknadsmässiga priser. Arbetstagaren är anställd hos det lokala arbetscentret när uppdrag utföres. På övrig tid är han/hon anvisad till arbetsmarknadspolitisk åtgärd med aktivitetsstöd, det vill säga ersättning motsvarande nivån på arbetslöshetsersättningen, hos det lokala arbetscentret.

Tanken med lokala arbetscenter bygger på frivillighet och att de lokala parterna på arbetsmarknaden känner ansvar för att finna former för att medverka till att arbetslösa kommer i utbildning och arbete. Regeringen ser det

som en viktig uppgift för arbetsförmedlingsnämnderna att initiera att lokala arbetscenter kommer till stånd.

Starta-eget-bidrag för kvinnor

För att minska arbetslösheten för kvinnor som tidigare varit anställda inom den offentliga sektorn samt för att öka kvinnors företagande genom att ta till vara deras kompetens, föreslår regeringen att ett särskilt starta-eget-bidrag /aktivitetsstöd införs. Bidraget avser att stödja kvinnor som vill starta eget företag eller kooperativ. Särskilt invandrarkvinnors möjlighet till detta bör tas till vara. Bidraget ska utges i högst tolv månader och bör riktas till dem som har varit inskrivna på arbetsförmedlingen i mer än två år.

Vidare ska kompletterande insatser kunna erbjudas i form av vägledning, utbildning och stödande nätverk.

Insatserna i form av utbildning och nätverk kan upphandlas som arbetsmarknadsutbildning. Insatserna för att främja kvinnligt företagande ska kunna finansieras genom medel för de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna och genom medel från Europeiska socialfondens mål 3.

Utbildningsvikariat

Nuvarande regler för utbildningsvikariat innebär att en arbetsgivare, som låter en anställd delta i utbildning med bibehållna anställningsförmåner och som efter anvisning av arbetsförmedlingen anställer en ersättare för den som deltar i utbildningen, får göra avdrag från de sociala avgifter som enligt lag ska betalas. Regeringen föreslår i propositionen att denna "avdragsrutin" ersätts med en "bidragsrutin" enligt följande.

En arbetsgivare som anställer en utbildningsvikarie, som arbetsförmedlingen anvisar, kan få ett vikariatsstöd på högst 350 kronor per heldag som vikarien arbetar, dock högst 50 procent av lönekostnaden inklusive sociala avgifter och semesterersättning per månad. Vid deltidsarbete reduceras vikariatsstödet i proportion till arbetstiden. När arbetsgivaren själv bekostar fortbildning som syftar till att den anställd ska kunna tillgodogöra sig ny teknik eller utföra nya arbetsuppgifter kan arbetsförmedlingen bevilja ett bidrag – utbildningsstöd – till arbetsgivaren med högst 40 kronor per utbildningstimme, dock motsvarande högst 20 000 kronor per vikarie. Utbildningsvikariat får beviljas i högst sex månader. Vikariatsstöd bör också kunna lämnas som stöd till arbetsgivare då ordinarie anställd är ledig med lön för att starta egen verksamhet. Förslaget ska gälla fr.o.m. den 1 januari 1997.

För den som vill pröva möjligheten att starta egen verksamhet ska arbetsförmedlingen kunna hjälpa till med bedömningen av företagsidén och, om behov finns, bekosta en starta-eget-utbildning.

Rekryteringsstöd

Rekryteringsstöd är en av de arbetsmarknadspolitiska åtgärder som i dag används för att kompensera en arbetsgivare för de extra kostnader som kan

uppstå när denne anställer en arbetslös person som under lång tid har varit utanför den reguljära arbetsmarknaden.

Enligt nuvarande regler får tiden i rekryteringsstöd inte överstiga sex månader. I vissa fall kan tiden förlängas till tolv månader. Bidrag lämnas med högst 50 procent av lönekostnaden per månad, dock med högst 7 000 kronor per månad.

Europeiska kommissionen har utifrån EG:s regler som statsstöd framfört vissa synpunkter när det gäller utformningen av det nuvarande rekryteringsstödet. Genom de förändringar som nu föreslås av stödet torde reglerna vara i överensstämmelse med EG:s riktlinjer för sysselsättningsstöd.

Regeringen föreslår att en arbetsgivare får beviljas rekryteringsstöd med högst 350 kronor per dag, dock högst 50 procent av lönekostnaden i högst sex månader. Arbetsförmedlingen ska i förhandling med arbetsgivaren besluta om lämplig nivå på stödets storlek. Förmedlingen har ansvar för att den tillämpade stödnivån inte är högre än vad som är motiverat för att åstadkomma den eftersträlvade effekten. För att bl.a. underlätta kontrollen bygger AMS upp ett ADB-baserat ekonomisystem där åtaganden mellan förmedlingen och företagen registreras.

Förändringarna beträffande rekryteringsstöd föreslås träda i kraft den 1 januari 1997.

Beredskapsarbete

Enligt gällande regler för beredskapsarbete får arbetsgivaren ett bidrag med högst 50 procent av den bidragsgrundande lönekostnaden per månad, dock högst 7 000 kronor.

Regeringen föreslår att bidrag till beredskapsarbete av tjänstekaraktär får lämnas med högst 350 kronor per dag, dock högst 50 procent av lönekostnaden, i högst sex månader.

Förändringarna beträffande beredskapsarbete föreslås träda i kraft den 1 januari 1997.

Arbetslivsutveckling (ALU)

Åtgärden ALU tillkom som en försöksverksamhet under 1993 och 1994 och har därefter förlängts i olika omgångar. Nu gällande lag och förordning om ALU gäller året ut.

Regeringen föreslår att ALU ska bedrivas även under nästa budgetår, vilket föranleder förslag till ny lagstiftning.

Regeringen anser att ALU-projekt kan vara ett första steg i att arbetslösa får möjlighet att pröva på att vara informatörer inom miljöområdet eller inventera och kartlägga miljöbehov.

Arbetsplatsintroduktion (API)

API blev en samlad form av olika praktikåtgärder när den infördes den 1 juli 1995. För ungdomar under 25 år får API normalt endast beviljas om den följs av en anställning under minst sex månader. I vissa fall – bl.a. vid API hos kommuner och ideella organisationer – gäller inte något sådant anställningskrav.

Regeringen föreslår nu att anställningskravet vid API helt ska slopas fr.o.m. den 1 september 1996.

Anledningen till förslaget är att ungdomar mellan 20 och 25 år missgynnas av anställningskravet eftersom motsvarande regel inte finns vare sig för äldre eller den som är yngre än 20 år och har praktik inom ramen för det kommunala uppföljningsansvaret.

Datortek/aktivitetscenter

Regeringen ser datorteken som en betydelsefull komponent i kampen mot arbetslösheten.

Fr.o.m. den 1 juli 1996 är datorteken öppna även för dem som har fyllt 25 år. Härigenom kommer datorteken att bli en möjlighet för äldre som saknar dataerfarenhet och är i behov av vägledning.

Regering anser att detta innebär bl.a. att nya möjligheter öppnas för många invandrare. Möjligheten att kombinera datautbildning med t.ex. träning i det svenska språket bör kunna tas till vara inom ramen för datorteken.

Arbetsmarknadsutbildning

Utbildning som erbjuds arbetssökande som arbetsmarknadsutbildning ska vara anpassad till den sökandes behov och förutsättningar samt till kraven på arbetsmarknaden.

Regeringen föreslår att arbetsförmedling/arbetsmarknadsinstitut vid behov ska kunna erbjuda utomnordiska medborgare som varit arbetslösa och inskrivna vid arbetsförmedlingen i två år eller längre samt arbetslösa arbetshandikappade möjlighet att studera på grundskole- och gymnasienivå inom det reguljära utbildningsväsendet inom ramen för arbetsmarknadsutbildning.

Särskilt utbildningsbidrag

Regeringen föreslår att personer mellan 25 och 55 år som är arbetslösa ges möjlighet att under högst ett studieår studera på motsvarande grundskole- eller gymnasienivå med ett särskilt utbildningsbidrag på a-kassa/KAS-nivå.

Anställda mellan 25 och 55 år med minst fem års heltids- eller deltidsanställning kan ges motsvarande möjlighet, förutsatt att berörda lokala parter har slutit avtal där arbetsgivaren åtar sig att som ersättare bereda plats åt en långtidsarbetslös inskriven vid arbetsförmedlingen. Detta förslag öppnar möjligheter att höja kompetensen i företagen/verksamheterna samtidigt som

arbetslösa ges möjlighet till ett reguljärt arbete i form av vikariat. Förslaget kompletterar därmed ovan föreslagna utbildningsvikariat.

Det särskilda utbildningsbidraget föreslås bli infört den 1 juli 1997. Möjligheten till bidraget gäller dem för vilka bidraget till någon del avser studier under år 1997. Regeringen återkommer i frågan huruvida bidragsperioden ska kunna påbörjas senare. Förslag till riksdagen om införande av det särskilda utbildningsbidraget presenteras i budgetpropositionen.

Arbetshandikappade på arbetsmarknaden

De arbetsmarknadspolitiska åtgärder, som är förbehållna arbetshandikappade sökande, syftar till att tillförsäkra dem samma rätt och möjlighet att delta i arbetslivet som icke arbetshandikappade har.

Regeringen avser utreda hur de offentliga resurserna utnyttjas i syfte att bereda sysselsättning och arbete åt personer med arbetshandikapp. I översynen ska också en analys göras av lönebidraget mot bakgrund av de statsbidrag som utges till de allmännyttiga organisationerna i syfte att bedöma effekterna av förändringarna av lönebidragsnivåerna som riksdagen har beslutat om. Riksdagen har också nyligen antagit arbetsmarknadsutskottets betänkande om Lönebidragsmedel inom allmännyttiga organisationer (1995/ 96:AU15) i vilket lämnas förslag som syftar till att förhindra uppsägningar av de arbetshandikappade inom allmännyttiga organisationer som är aktuella för omförhandlingar.

Invandrarna på arbetsmarknaden

Insatser för invandrare ska i huvudsak ske inom ramen för de generella arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Regeringen anser att de förslag som nu läggs bör få stor betydelse för att förbättra invandranas situation på arbetsmarknaden. Därutöver krävs ökad information och rådgivning till invandrarföretagare, översyn av lagstiftning mot etnisk diskriminering i arbetslivet samt ökad kunskap om mångfald i arbetslivet. Det är dessutom väsentligt att fortsätta arbetet med mentorskap och att arbetsgivare stimuleras att ta initiativ till att anställa invandrare.

Jämställdhets- och miljöperspektiven i arbetsmarknadspolitiken

Regeringen anser att arbetsmarknadspolitiken ska medverka till och påskynda förändringarna av vårt samhälle. Det gäller inte minst i jämställdhetsarbetet och i miljöarbetet. Arbetsmarknadspolitikens medverkan på dessa två områden får inte begränsas till att omfatta enskilda projekt. Jämställdhets- respektive miljöperspektivet ska gå som en röd tråd genom platsförmedlingen, i vägledningen, i rehabiliteringen och de olika arbetsmarknadspolitiska åtgärderna.

Omställningsförsäkring vid arbetslöshet

I kompletteringspropositionen våren 1995 (prop. 1994/95:150 bil. 10) fastslog regeringen vikten av att inom arbetsmarknadspolitiken upprätthålla den s.k.

arbetslinjen – dvs. att arbetsmarknadspolitiken ska vara aktiv och inte passivisera de arbetslösa genom att endast betala ut kontantstöd. Arbetslinjen har under de senaste åren utvecklats till arbets- och kompetenslinjen. Den innebär att en arbetslös, som inte kan få arbete, i första hand ska erbjudas utbildning eller annan åtgärd inom arbetsmarknadspolitiken.

I tillväxtpropositionen hösten 1995 (prop. 1995/96.25) framhöll regeringen att det finns skäl att motverka att arbetslöshetsförsäkringen blir en långsiktig försörjningskälla – som därmed hotar arbetslinjen – genom att markera försäkringens roll som en omställningsförsäkring vid arbetslöshet. Slutsatsen blev därför att den måste ges en borte gräns vad gäller ersättning.

I den nu framlagda sysselsättningspropositionen presenterar regeringen förslag till en förändring av arbetslöshetsförsäkringen och det kontanta arbetsmarknadsstödet (KAS) i riktning mot en omställningsförsäkring med tidsbegränsad ersättning. I frågan om en sammanhållen arbetslöshetsförsäkring – en integrering av arbetslöshetsförsäkringen och KAS – lägger regeringen inte nu fram ett förslag, utan avvaktar med sitt ställningstagande till dess att ARBOM-utredningen har avlämnat sitt slutbetänkande i slutet av september 1996.

Huvuddragen i regeringens förslag – som föreslås träda i kraft den 1 januari 1997 – beskrivs nedan.

Skärpt arbetsvillkor

Regeringen anser att rätten till arbetslöshetsersättning under en första ersättningsperiod bör bygga på en fast förankring på arbetsmarknaden. Regeringens bedömning är att de nuvarande arbetsvillkoren i arbetslöshetsförsäkringen och KAS inte innebär en tillräcklig anknytning till arbetsmarknaden. (I arbetslöshetsförsäkringen gäller ett krav på minst 80 arbetade dagar fördelade på minst fem månader inom en ramtid av tolv månader och i KAS minst fem månader med minst 75 arbetade timmar per månad inom en ramtid av tolv månader.) Mot denna bakgrund anser regeringen det befogat med en ändring av arbetsvillkoret i såväl arbetslöshetsförsäkringen som KAS till följande.

För att få rätt till arbetslöshetsersättning under en första ersättningsperiod ska den sökande under de tolv månader som omedelbart har föregått anmälan som arbetslös hos arbetsförmedlingen ha utfört reguljärt förvärvsarbete under minst 80 timmar per månad i minst nio månader, sex månader vad gäller KAS (arbetsvillkor).

Förslaget innebär en skärpning för dem som har tillfälliga arbeten, säsongarbeten eller arbeten med ringa arbetstid. Regeringen anser att för sådana arbetsökande som söker mer arbete bör förslaget medverka till en förändring av arbetsmarknaden i riktning mot fler tillsvidareanställningar och arbeten med längre arbetstid samt att det sistnämnda inte minst för deltidsarbetande kvinnor bör innebära en utveckling mot arbeten som bättre svarar mot arbetsutbudet. Regeringen kommer att noga följa vilka effekter de föreslagna

ändringarna får för områden där tillfälliga och korta anställningar är vanligt förekommande.

I fråga om vilka arbete som ska få räknas till godo – som reguljära förvärvsarbeten – för den första ersättningsperioden anser regeringen att detta bör gälla endast förvärsarbete för vilket arbetsmarknadspolitiskt stöd inte har lämnats. För närvarande gäller att arbete för vilket rekryteringsstöd lämnas också får tillgodoräknas som reguljärt arbete. Enligt regeringens mening bör ett arbete för vilket sådant stöd har lämnats inte betraktas som reguljärt arbete för uppfyllande av ett första arbetsvillkor i arbetslöshetsförsäkringen och KAS. I likhet med vad som gäller för närvarande ska anställningar för arbetshandikappade som subventioneras genom lönebidrag, bidrag till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) och hos Samhall AB grunda ersättningsrätt för en första period med arbetslöshetsersättning.

Den som har fått en ersättningsperiod och som när denna upphör inte uppfyller arbetsvillkoret genom enbart reguljärt förvärvsarbete, kan ändå kvalificera sig för en ny ersättningsperiod. Det sker genom att delta i och fullfölja arbetsmarknadspolitiska åtgärder m.m. Dessa ska ha bedrivits på minst halvtid (minst 80 timmar per månad) under minst sex månader inom en ramtid av tolv månader omedelbart före det att den tidigare ersättningsperioden gick till ända. Viss annan tid får, precis som nu, då också tillgodoräknas som med arbete jämförbar tid för att uppfylla arbetsvillkoret. Utbildning av annat slag än arbetsmarknadsutbildning med en studiefinansiering som motsvarar arbetslöshetsersättningen ska enligt propositionsförslaget också återkvalificera till arbetslöshetsersättning.

En bortre gräns

I fråga om hur många ersättningsperioder man ska kunna få samt om ersättningsperiodernas liksom den totala ersättningstidens längd innebär propositionsförslaget följande.

Arbetslöshetsersättning som grundar sig på ett arbetsvillkor som har uppfyllts genom endast reguljärt förvärvsarbete lämnas under längst tre år (ersättningstid) fr.o.m. den första karendagen i den första ersättningsperioden. Om den sökande under ersättningstiden har utfört reguljärt förvärvsarbete eller har deltagit i reguljär utbildning förlängs emellertid arbetstiden i motsvarande mån, dock längst så att den omfattar totalt fyra år.

Den totala ersättningstiden delas upp i två perioder på längst 300 dagar (ersättningsperioder) och en sista period som omfattar det antal ersättningsdagar som återstår till dess att ersättningstiden går till ända. Även tid under vilken den arbetssökande deltar i en arbetsmarknadspolitisk åtgärd räknas in i ersättningsperioden. Detsamma gäller om den arbetssökande deltagit i annan utbildning med en studiefinansiering som motsvarar arbetslöshetsersättningen.

Som övergångsbestämmelse föreslås att för den som har påbörjat en ersättningsperiod före den 1 januari 1997 räknas redan förbrukade ersättningsdagar i den pågående ersättningsperioden in i den totala ersättningstiden.

En mer rättvisande ersättning

Avgörande för vilken ersättning som lämnas till sökanden är dels omfattningen av det arbete (normalarbetstiden) och nivån på den inkomst (normalinkomsten) som den arbetslöse har haft före arbetslösheten.

Den nuvarande ordningen innebär att såväl normalarbetstiden som normalinkomsten kan grunda sig på förhållanden som ligger relativt långt tillbaka i tiden. Detta återspeglar, enligt regeringens mening, inte på ett rättvisande sätt sökandens verkliga anknytning till arbetsmarknaden. Det bör finnas en mer omedelbar koppling mellan sökandens förvärvsinkomst under den närmaste tiden före anmälan som arbetslös hos arbetsförmedlingen och ersättningens storlek. Regeringen föreslår därför följande.

Den normalarbetstid och normalinkomst som ligger till grund för beräkningen av ersättningen till den sökande utgör ett genomsnitt av arbetstiden och inkomsten under de senaste tolv månaderna före det att sökanden anmälde sig som arbetslös hos arbetsförmedlingen. Normalarbetstiden och normalinkomsten ökas om sökanden har utfört reguljärt förvärvsarbete sammanhängande i minst sex månader under ersättningstiden. Normalarbetstiden minskas om den arbetssökande sänker sitt arbetsutbud.

Aktivitet ska gälla

Enligt propositionsförslaget ska för den som får arbetslöshetsersättning upprättas en individuell handlingsplan med sikte på att den arbetslöse får en lösning på sin arbetslöshetssituation innan den bortre tidsgränsen för ersättning nås.

Enligt förslaget ska den, som utan godtagbart skäl avvisar ett erbjudande om en utbildning som ger rätt till en studiefinansiering motsvarande arbetslöshetsersättningen, avstängas från rätt till arbetslöshetsersättning.

Offensiv näringspolitik för tillväxt och sysselsättning

Under denna rubrik presenterar regeringen fyra program:

- Program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt
- Program för samarbete och utveckling inom Östersjöregionen
- Program för hållbar utveckling, samt
- Särskilda insatser för omstrukturering i vissa kommuner och landsting.

Sammanlagt satsas 3 miljarder kronor på dessa program. I det följande redogörs kortfattat för det innehåll i programmen som anknyter till den kommunala verksamheten, framför allt kommunernas näringslivsarbete.

Program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt

Utan att tilldelas någon formell uppgift inom näringspolitiken, framhålls i programmet mycket tydligt kommunernas stora betydelse för en positiv näringslivsutveckling, och då främst när det gäller att stärka de lokala produktionsförutsättningarna.

Inte minst betonas kommunernas roll som förmedlare av kunskap och kompetens till både unga och vuxna:

- Grunden för entreprenörskap och företagsamhet måste läggas i ungdomsskolan. En ökad betoning av entreprenörskap i utbildningssystemet främjar såväl ett företagsvänligt klimat som kreativitet, initiativförmåga och flexibilitet. Med kommunaliseringen av skolan och reformeringen av gymnasieskolan har dörren öppnats för nya lösningar.
- Kunskapskapitalets och innovationernas centrala betydelse för ekonomisk tillväxt framhålls också. Individer och företag måste ständigt förkovra sin kompetens i ett livslångt lärande.

Den kommunala självstyrelsen och den decentralisering av beslut som skett under en längre tid har gjort den lokala och regionala nivån till betydelsefulla näringspolitiska aktörer. Denna utveckling vill regeringen nu förstärka. Tillväxt kan bara skapas genom att berörda individer, företag och myndigheter kan engageras i att utveckla den lokala produktionsmiljön. Ett brett upplagt projekt om samverkan för tillväxt har påbörjats. De lokala aktörerna ska identifiera problem och söka vägar att uppnå målen att skapa fler jobb genom företagstillväxt. En viktig utgångspunkt är att ge näringspolitiken en ny utformning. Svenska Kommunförbundet, Företagarnas Riksorganisation, m.fl. medverkar i projektet.

Regeringen vill bjuda in alla regionala intressen för att forma en regionalt samordnad politik för utveckling av det lokala näringslivet och en kraftig ökning av sysselsättningen. De statliga organen i länen kommer att få i uppdrag att medverka i detta arbete. Landshövdingarna i samtliga län kommer att få ett förhandlingsuppdrag som, förutom ansvar för ledning och samordning av uppdraget, också innebär att svara för att förslagen är väl förankrade hos alla berörda.

Med start hösten 1996 planeras en nationell kampanj – "Ljusåret 1997" – med inriktning på innovationer och förnyelse i näringsliv, arbetsliv, kommuner, skolor och myndigheter.

IUC – Industriella utvecklingscentra – bedöms vara en lovande verksamhetsform när det gäller dels att länka samman större företags kompetens med mindre, dels finna former där storföretagens avknoppningar, etc kan tas tillvara av mindre företag. Staten vill därför stödja uppbyggnaden av ett effektivt och nationellt sammanhållet IUC-nätverk. IUC finns eller planeras f.n. i ett tiotal kommuner.

De två senaste budgetåren har 800 respektive 400 miljoner kronor anslagits för tillfälligt småföretagsstöd, konsultcheckar och andra företagsinriktade

åtgärder. Nu föreslås att ytterligare 500 miljoner kronor avsätts med i princip samma inriktning. Särskilt framhålls stöd till tjänsteföretag och till kvinnligt företagande.

Även turismindustrin framhålls som ett område som kan ge påtagliga sysselsättningseffekter. Avsikten är att satsa på framför allt utbildning, forskning och marknadsföring, i avsikt att stärka en kvalitativ turismutveckling.

Ett nytt investeringsstöd till jordbruket föreslås. Det ska ersätta det nuvarande stöd som lämnas inom ramen för landsbygdsstödet, och blir medfinansierat av EG. Utgångspunkten är att stödet ska ge ökad sysselsättning i glesbygd, samt förstärka åtgärder för djurskydd och miljö. Stödet, som bör kunna införas 1997, avser huvudsakligen jordbruksinvesteringar i de sju nordligaste länen och kombinationsverksamhet i hela landet.

Regeringen avser att tillkalla en delegation för att ta fram samlade förslag i syfte att förenkla för företagen. Det gäller då framför allt de nationella, övergripande villkoren för näringslivet.

Kommentar: Propositionen innehåller få konkreta förslag i dessa avsnitt. Det väsentliga är att texten anger prioriterade inriktningar och insatsområden, samt att ekonomiska resurser ställs till förfogande. De konkreta åtgärderna kommer att preciseras i den fortsatta arbetsprocessen. Det gäller t.ex. det nämnda projektet "Samverkan för tillväxt", som kan ses som ett samlingsbegrepp med inriktning på att hitta former, metoder och arbetssätt inom näringspolitiken för att förbättra de lokala produktionsförutsättningarna. Detta är en viktig fråga för kommunerna, eftersom det bl.a. gäller att förtydliga kommunernas roll inom näringspolitiken och hur samspelet mellan stat och kommun ska fungera.

Att propositionen föreslår ökade regionala aktiviteter och trycker på länsstyrelsens samordnande roll ska ses som ett uttryck för statens ökade intresse för kommunalt näringslivsarbete. Det är i kommunerna som de tätaste kontakterna mellan samhälle och näringsliv finns och där förfogar man över många av de faktorer som är viktiga för ett bra företagsklimat, t.ex. ungdoms- och vuxenskolan.

Därför är det väsentligt att kommunerna – tillsammans med näringslivet, grannkommuner och andra aktörer – i sitt näringslivsarbete utgår från de lokala behoven för förbättring av produktionsförutsättningarna.

Program för samarbete och utveckling inom Östersjöregionen

Regeringen föreslår att en fond omfattande 1 miljard kronor skapas med syfte att under en femårsperiod stärka samarbete och utveckling i Östersjöregionen. Genom gemensamma projekt mellan näringsliv, offentliga institutioner och stater i de nya demokratierna kan demokratiseringen och den ekonomiska utvecklingen stimuleras. Fem områden som berör svensk exportindustri framhålls som särskilt angelägna: livsmedel, energisystem, ömsesidigt kunskapsutbyte, stärkt infrastruktur samt miljöskyddssamarbete. Avsikten är att öka handeln och investeringarna och i övrigt stärka samarbetet mellan stater och näringsliv i regionen. Medlen kommer att fördelas efter förslag av Statsministerns Östersjöråd.

Särskilda insatser för omstrukturering i vissa kommuner och landsting

Av de generella statsbidragen till kommunsektorn har tidigare 400 miljoner kronor avsatts för särskilda insatser för kommuner och landsting med en särskilt svår ekonomiska situation och ekonomiska problem vid införandet av det nya bidrags- och utjämningsystemet.

I mars 1996 träffade regeringen, Kommunförbundet och Landstingsförbundet en överenskommelse som bland annat innebar att de båda förbunden åtog sig att verka för att fast anställd personal i möjligaste mån inte ska sägas upp. Mot bakgrund av denna överenskommelse föreslår nu regeringen att 200 miljoner kronor av de ovan nämnda, ska användas för speciella projekt. Projekten ska underlätta anpassning och omstrukturering av verksamheten i kommuner och landsting. Detta bör enligt regeringen ge vissa positiva sysselsättningseffekter under den tid projekten pågår.

Bidrag ska kunna beviljas för lönekostnader med högst 50 procent av den totala projektbudgeten. Ansökningarna bör innehålla förslag till konkreta projekt som leder till att fast anställd personal inte behöver sägas upp. Vid bedömningen av en ansökan ska särskild hänsyn tas till kommunens ekonomiska situation. En kommitté bestående av representanter för berörda departement och de båda kommunförbunden ska tillsättas.

Om behovet av de ursprungliga, särskilda insatserna blir större än de återstående 200 miljoner kronorna, måste dessa insatser finansieras med medel som redan står till kommunsektorns förfogande.

Program för hållbar utveckling

De samlade arbetsmarknadspolitiska åtgärderna ska inriktas på åtgärder som i nuläget skapar sysselsättning och som generera efterfrågan på produkter och lösningar som utgör byggstenar i ett kretsloppssamhälle. Propositionen innehåller därför ett femårigt program för omställning till hållbar utveckling.

Omställningen av Sverige till ett ekologiskt hållbart kretsloppssamhälle ska ses som ett medel för stimulera tillväxten. Dels ger den direkta effekter på sysselsättningen genom stöd till vissa omställningsåtgärder, dels förbättras Sveriges konkurrenskraft inom viktiga teknikområden där miljöhänsyn och kretsloppsanpassning är viktiga.

Stödet ska utgå med 15–30 % till investeringar i kommuner och företag. Det ska i första hand gå till pilotprojekt som i full skala kan visa på en mer långtgående anpassning till kretsloppssamhället än vad som krävs i dagens lagar och föreskrifter. Bl.a. nya va-lösningar, byggande, bostäder, återvinning och avfallshantering utpekade som områden där stödet kan bli aktuellt. Totalt omfattar programmet 1 miljard kronor under en femårsperiod.

Kommunerna kan inom ramen för programmet söka stöd för att genomföra kretsloppsanpassningar av bostadsområden, va-system, avfallshantering, energisystem m.m. Idéer som kommit fram i det lokala Agenda 21-arbetet

kan många gånger vara underlag för projekt som är stödberättigade. Möjligheten till stöd kan vara särskilt intressant för projekt där höga marginella kostnader utgjort hinder för utveckling av kretsloppslösningar.

Stödet inom ramen för programmet för omställning till hållbar utveckling kommer att fördelas av Delegationen för ekologisk omställning vid Naturvårdsverket, som för detta ändamål kommer att få en ändrad sammansättning.

Finansieringsprincipen

Enligt överenskommelsen i mars 1996 mellan regeringen, Kommunförbundet och Landstingsförbundet ska både direkta och indirekta effekter på den kommunala ekonomin till följd av ändrad lagstiftning regleras åren 1997–1998 med undantag för det s.k. 118-miljarders-programmet. De första riktlinjerna i detta saneringsprogram lades i proposition 1994/95:25.

I de nu presenterade propositionerna aviseras ett förslag om ändrade och sänkta bilförmåner. Regeringen återkommer till förslaget i budgetpropositionen i september. Ändringen ska finansieras genom att skiktgränsen för statlig inkomstskatt sänks med cirka 3 000 kronor. Så som förslaget nu presenteras kommer kommunernas skatteintäkter att minska.

Till hösten aviseras också en proposition om ändrade regler för enskilda näringsidkare.

Kommunförbundet förutsätter att kommunerna blir kompenserade för dessa förändringar.

Förändringen av reglerna för arbetslöshetsersättning och KAS som innebär att det blir svårare att kvalificera sig för ersättning samt att utförsäkring kommer att ske efter tre år (max fyra år) kommer att öka kommunernas utgifter för socialbidrag eller andra åtgärder om inte sysselsättningsläget förbättras markant och bestående över tiden.

Kommunförbundet förutsätter att en ekonomisk reglering sker enligt finansieringsprincipen.

En samlad bedömning av effekterna på skatteunderlaget av denna och andra aktuella propositioner kommer att redovisas i samband med de planerade politiska överläggningarna mellan regeringen och Kommun- och Landstingsförbunden i mitten av augusti.

Frågor om innehållet i detta cirkulär besvaras som följer:

- **Vuxenutbildning** – Mats Söderberg, 08-772 46 38
- **Arbetsmarknadspolitiken** – Lars-Gösta Andréen, 08-772 47 56, Håkan Hellstrand, 08-772 41 89, Karin Skilje, 08-772 41 12, Ove Svedman, 08-772 47 81

- **Offensiv näringspolitik för tillväxt och sysselsättning** – Johan Carlström, 08-772 43 77
- **Program för hållbar utveckling** – Bengt Westman, 08-772 43 76
- **Finansieringsprincipen** – Britta Hagberg, 08-772 42 56

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Finanssektionen

Clas Olsson

Karin Skilje